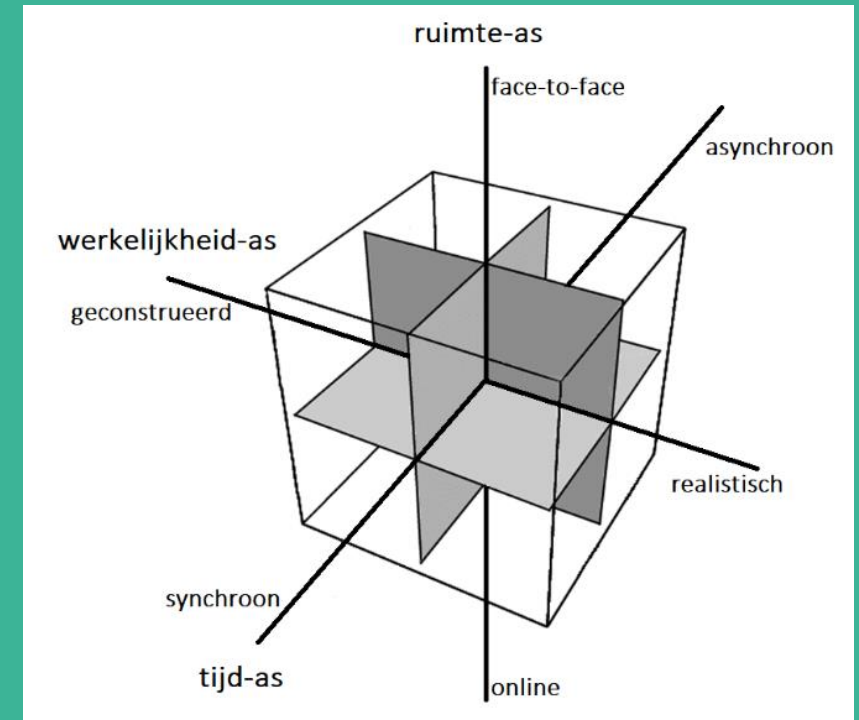

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Uitwerken van een meer hybride aanpak op korte termijn

Leidraad voor een ontwerpsprint *light* met ontwerpteam in het leerplichtonderwijs

 Leen Bisschop
 Maart 2021

De toekomst van ons onderwijs?

De wereld verandert in een razend tempo. Als we lerenden willen voorbereiden op de samenleving van morgen, moeten we leeromgevingen nastreven die anticiperen op de wereld waarin onze leerlingen hun competenties zullen kunnen inzetten.

De mogelijkheden van de online leeromgeving moeten meer worden benut en leerlingen moeten meer verbinding kunnen zoeken met de werkelijke wereld die hen omringt.

Een hybride aanpak kan ons in de juiste richting sturen.

Waarvoor dient deze leidraad?

Met behulp van deze leidraad kunnen scholen zelfstandig aan de slag gaan om een meer hybride aanpak na te streven op korte termijn en om een meer hybride mindset te bereiken.

De leidraad kan worden ingezet in alle graden van het lager en secundair onderwijs.

In de leidraad wordt gewerkt met de methodiek van een ontwerpteam dat binnen de periode van één lesweek een ontwerpsprint *light* uitvoert i.f.v. een meer hybride aanpak.

1. **Wat is een ontwerpteam?**
2. **Wat is een ontwerpsprint *light*?**
3. **Vorbereidingen voor een succesvolle sprint**
4. **Tips om ter harte te nemen doorheen het proces**
5. **De sprintweek**
6. **Tot slot ...**
7. **Referenties**

1. Wat is een ontwerpteam?

= Team van **minstens twee leraren**, dat op regelmatige basis samenkomt om curriculummateriaal te ontwerpen o.l.v. een coach.

Voordelen:

- deelnemende leraren kunnen **elkaars expertise** benutten;
- deelnemende leraren kunnen zichzelf **professioneel ontwikkelen** op vakinhoudelijk en vakdidactisch gebied;
- aangezien de leraren de veranderingen die ze implementeren zelf ontwerpen, is er een grote kans op een **duurzame verankering**.

Taken van de **coach**? Onderwijspraktijk problematiseren, actie uitlokken, tijd maken voor overleg en reflectie. Het is mogelijk dat een collega of de directeur van de school optreedt als coach.

2. Wat is een ontwerpsprint *light*?

Een ontwerpsprint zorgt ervoor dat je een **proces** dat heel lang kan duren, **razendsnel** kunt **doorlopen**.

Het is een **vijf-stappenproces**, dat kan worden doorlopen in een tijdsbestek van **vijf dagen**, waarin ontwerp en validatie elkaar opvolgen.

- Maandag: verken en begrijp de uitdaging (**analysefase**)
- Dinsdag: brainstorm met het ontwerpteam om zo veel mogelijk ideeën te genereren (**ontwerpfase I**)
- Woensdag: kies het beste idee i.f.v. de uitdaging (**ontwerpfase II**)
- Donderdag: werk het idee uit (**ontwikkelfase**)
- Vrijdag: test het ontwerp uit met je team en evalueer (**implementatiefase + evaluatiefase**)

Waarom *light*? Per dag wordt slechts 1u-1u30 gereserveerd voor de actieve fases.

3. Voorbereidingen voor een succesvolle sprint

- Spreek collega's aan en **vorm een ontwerpteam** (min. 2 leraren, max. 5 leraren; best van dezelfde graad).
- Wijs iemand aan die de week faciliteert, de **coach**.
- Zorg ervoor dat de leraren van het ontwerpteam **tijd** hebben om aan deze sprint te werken en leg de momenten in de gekozen week vast (bv. een volledig vrije middagpauze gedurende één week, gemeenschappelijke springuren, ...); mik op 1u-1u30 per dag (meer is handig, maar bespreek wat haalbaar is).
- Zorg voor een geschikte **ruimte**, waarin ongestoord kan worden gewerkt.
- Voorzie **materialen** (kladpapier, stiften, eventueel post-its, laptops, ...) om vlot te kunnen werken.

4. Tips om ter harte te nemen doorheen het proces

- Houd het hybride concept gedurende de hele sprintweek in gedachten; beperk het **denkproces** niet tot de vastgelegde momenten.
- Betrek de **leerlingen**; vraag hun mening i.f.v. de ontwerp- en ontwikkelfase en vraag feedback na de implementatiefase.
- **Take it easy**; probeer niet meteen te veel nieuwe activiteiten te integreren en hou de ingezette technologie simpel.
- Focus op **verwevenheid**; ontwikkel geen loshangende leermaterialen, maar ga op zoek naar mogelijkheden voor een hybride aanpak van je bestaande onderwijspraktijk.
- Gebruik **beschikbare middelen**, probeer het warm water niet opnieuw uit te vinden.

5. De sprintweek

MAANDAG

Analysefase

Wat is een hybride aanpak?

Bekijk de [kennisclip over hybride leren](#) (± 5 min.) en/of lees het pdf-bestand [Hybride leren in een notendop](#) (met [bijlage](#)).

Denk in het ontwerpteam na over de volgende vragen:

- Wat is volgens jullie boeiend/verrijkend aan hybride leren?
- Waarom kan hybride leren belangrijk zijn voor jullie school?
- Wat is de ambitie op langere termijn?
- Wat gebeurt er al op vlak van een hybride aanpak?

5. De sprintweek

DINSDAG

Ontwerpfase I

Welke mogelijkheden zijn er om meer hybride te werken?

- Bekijk de aangeboden informatie:
 - Welke werkvormen passen in welke leeromgeving?
 - Welke tools zijn bruikbaar in de online leeromgeving?
- Denk na over hoe jullie een hybride aanpak zouden willen nastreven.
- Noteer alle mogelijke ideeën om zelf – heel concreet – een meer hybride aanpak na te streven in jullie onderwijspraktijk.

Dit kan meer globaal worden bekeken overheen schooldagen of schoolweken, maar dit kan ook zeer specifiek over een bepaalde les gaan die je in gedachten hebt.
- Verzamel alle ideeën van de brainstorm van de teamleden op een groot blad of in een gedeeld online document.

5. De sprintweek

WOENSDAG

Ontwerpfase II

Welk idee/welke ideeën wil het team uittesten?

Bekijk de brainstorm van dinsdag en selecteer de haalbare ideeën met het meeste impact op lange termijn.

- Kies een methodiek om de ideeën te beoordelen.
 - Alle leden van het ontwerpteam markeren of nummeren de beste ideeën; COCD-box; raadpleeg de [link](#) voor meer info.
 - Het team selecteert o.l.v. de coach de drie beste ideeën.
 - Samen wordt beslist:
 - of één, twee of alle drie de ideeën zullen worden uitgewerkt;
 - of de geselecteerde ideeën verenigd kunnen worden of dat er meerdere zaken zullen moeten worden uitgewerkt.
- Dit hangt af van de samenstelling van het ontwerpteam.

5. De sprintweek

DONDERDAG

Ontwikkelfase

Hoe geven we het gekozen idee/de gekozen ideeën vorm?

- Het ontwerpteam gaat aan de slag om het idee of de ideeën te ontwikkelen en dus concrete didactische aanpassingen uit te werken i.f.v. een meer hybride aanpak.
- Het team kiest er zelf voor om één idee volledig samen uit te werken of om elk lid aan een ander idee te laten werken.
- Randvoorwaarden worden in rekening gebracht en mogelijke input van de leerlingen wordt meegenomen tijdens de ontwikkeling van de didactische aanpassingen.
- Ieder lid van het team maakt de ontwikkelde zaken concreet toepasbaar in de eigen onderwijscontext. Dit wil zeggen dat ieder teamlid uiteindelijk sowieso individueel aan de slag gaat, maar de anderen blijven fungeren als klankbord.

5. De sprintweek

VRIJDAG

Implementatiefase & evaluatiefase

Het idee in de praktijk: wat zijn de reacties?

- Ieder teamlid test de ontwikkelde zaken uit in de eigen klaspraktijk, als dat kan in de voormiddag.
Indien niet alle teamleden voor de middag kunnen uittesten, moet de evaluatiefase worden doorgeschoven naar de komende schoolweek.
- Na het uittesten komt het ontwerpteam nog een laatste keer samen om de sprint te evalueren.
 - Wat liep goed? Wat liep minder goed? Wat vonden de leerlingen ervan? Hoe heb je de aanpak zelf ervaren?
- Bepaal wat eventuele vervolgstappen zijn en noteer de acties.
- De ontwerpsprint is afgerond!

6. Tot slot...

- Herhaal deze sprint zo vaak je wil en **experimenteer** al doende.
- **Deel je ervaringen** om zo het **onderzoek** over een hybride aanpak in het leerplichtonderwijs een duwtje in de rug te geven.
 - [Enquête lager onderwijs \(klik op de link\)](#)
 - [Enquête secundair onderwijs \(klik op de link\)](#)
- Deze enquête kan jou ook helpen om te **reflecteren** op de sprint.

Indien je deel uitmaakte van een ontwerpteam of fungeerde als coach en je bereid bent om je hierover te laten **interviewen**, stuur dan een mail naar leen.bisschop@odisee.be en dan leggen we samen een moment vast voor een videogesprek.

Hartelijk bedankt voor de medewerking!

7. Referenties

Bisschop, L. & Alberts, R. (2020). Hybride leren, wat is dat nu eigenlijk? Een Delphi studie naar een heldere definitie en een passend model voor hybride leeromgevingen. *Onderzoek van Onderwijs* 49(3), 16-26. Assen: Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum BV.

Faas, H. (2012). Het functioneren van een docentontwerpteam met een interne ontwerper/deskundige. Universiteit van Twente. Geraadpleegd van http://essay.utwente.nl/62316/1/MSc_Faas_H._-_S0121878.pdf

Handelsaltz, A. (2009). Collaborative curriculum development in teacher design teams. Universiteit van Twente. Geraadpleegd van http://doc.utwente.nl/67385/1/thesis_A_Handelzalts.pdf

Nicaise, I. (2020). Het Vlaams onderwijs na de lockdown: tijd voor een plan. Bijdragen Covid19-crisis. *T.O.R.B.* 5, 349-352.

Rossy, A. (2020). Een ander onderwijs nodig voor toekomstvaardige generaties. *MO**. Geraadpleegd van https://www.mo.be/opinie/een-ander-onderwijs-nodig-voor-klimaatvaardige-generaties?fbclid=IwAR2V_0-XFQrfuvCjc5EHVktOc3jikC-Xd0cdd3rMbA9oVQhSKkGc-fqcj9Y

Van der Wardt, R. (z.d.). Wat is een Google Design Sprint? Design Thinking Workshop. Geraadpleegd van <https://designthinkingworkshop.nl/google-design-sprint/>